

ARC PESTE SPAȚIU ȘI TIMP: REVISTA STUDII DE ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Bridge over space and time: Studies of Science and Culture

Prof. Habil. DrHC. Dr. Dan Riga, Prof. Habil. DrHC. Dr. Sorin Riga

Membri titulari ai Academiei Oamenilor de Știință din România

Membri activi ai Academiei Europene de Științe și Arte

Cultura omoară naivitatea și știința gonește simplitatea.

Academician **George COȘBUC** (1866-1918), poet român, folclorist, traducător, fondator al revistelor *Vatra*, *Semănătorul* și *Viața Literară*

Editorul-șef al *Revistei Medicale Române*, Doctor în științe medicale și medic primar **Grigore BUȘOI**, inaugurează o nouă rubrică definitorie, și anume *Știință și Cultură*. Este o continuare și dezvoltare transdisciplinară-translațională a segmentului multiaxial alcătuit din rubricile: *Editorial*, *Cinste Cărții*, *Istoria medicinei*, *In memoriam*, *Cristale informaționale*, *In honorem*, *Informații perene*, *Perspective*, *Medicină și cultură*, *Medicină și filosofie*, *Identitate și cultură*.

Rubrica se definește eponimic după revista omonimă pe care o prezentăm.

ISTORIE, ȘCOLI, CĂRTURARI: TRADIȚIE ȘI PATRIMONIU ÎN ROMÂNIA

Câteva jaloane, repere și modele românești de istorie, știință și cultură

Orașul ARAD (în anul 1131 atestat documentar) reprezintă un reper în istoria națională, un vechi centru de civilizație și cultură românească, un tezaur de tradiție și patrimoniu, de atitudine patriotică și civică, care în anul 2011 a aniversat 880 de ani de existență (ocupat de turci în 1522, a fost eliberat de

armatele lui **Mihai VITEAZUL** în 1599, cu mai puțin de 1 an înainte de prima *Mare Unire* a ROMÂNIEI).

Scoala ARDELEANĂ (sfârșitul sec. al XVIII – început sec. al XIX-lea) a fost o mișcare patriotică, ideologică, culturală și politică pentru identitate și emancipare națională: Ioan Inocențiu MICU-KLEIN (*Supplex Libellus Valachorum*), Samuil MICU (*Istoria, lucrurile și întâmplările românilor*), Petru MAIOR (*Istoria pentru începutul românilor în Dacia*), Gheorghe ȘINCAI (*Hronica românilor și a mai multor neamuri* – în 3 volume), Ioan BUDAI-DELEANU (*Țiganiada*) și mulți alții.

Andrei ȘAGUNA (1809-1873), mare patriot, unul dintre președinții *Adunării Naționale de la Blaj* (3-5 mai 1848), mitropolitul românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania (1864), membru de onoare al *Societății Academice Române*, unul dintre fondatorii *Astrei* și primul ei președinte, a fost un adevărat cărturar și om politic român, a înființat școli în limba română (la Brașov și Brad), ziare românești (*Telegraful român*), tipografii și a tradus *Biblia* în limba română. Cunoscut de contemporani drept Omul cu viață sfântă, ca Om al rugăciunii și al faptei, a fost *canonizat ca Sfânt* în 21 iulie 2011, de către *Sfântul Sinod* al *Bisericii Ortodoxe Române*.

George BARÎȚIU (1812-1893), om politic, istoric, publicist, traducător și academician, fruntaș al *Revoluției de la 1848-1849*, fondator al presei românești din Transilvania (1838 – *Gazeta de Transilvania* și *Foaie pentru minte, inimă și literatură*),

al *Astrei* și al *Academiei Române*. Lider al Revoluției de la 1848-1849, ne avertizează ca exeget al procesului istoric pe scara spațiului și timpului: *O națiune fără istorie este moartă*.

ASTRA (1861) – *Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român*, înființată la Sibiu, a avut un rol esențial politic și cultural în lupta de eliberare națională și înfăptuirea *României Mari* din 1918. A constituit filiale în toată România: Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș, Basarabia și Dobrogea. ASTRA a editat reviste (*Transilvania, Țara noastră, Foiața poporului*), colecții de cărți (*Biblioteca populară, Biblioteca tineretului, Biblioteca profesunilor industriale, Enciclopedia Română* în 3 volume, a înființat un muzeu etnografic și o editură, a organizat prelegeri, conferințe, reuniuni și expoziții.

Președinții *Astrei* au fost adevărați patrioți și titani care au construit prin fapte de știință și cultură istoria neamului: Andrei ȘAGUNA, Timotei CIPARIU, George BARÎȚIU, Vasile GOLDIȘ și alții.

Vasile GOLDIȘ (1862-1934), patriot **arădean**, om politic, luptător înflăcărat pentru *Marea Unire* din 1918, deputat, președinte de partid și membru în Guvernele *României Mari*, academician și președinte al Societății *Astra* a fost un vizionar enciclopedist: *Dreptul la viață, Conștiința națională, Prin noi înșine!, Școala cea bună, Societatea de mâine, Statul universal* (titluri ale lucrărilor și scrierilor sale).

Viața, opera și personalitatea marelui patriot ne călăuzește vizionar în continuitatea istoriei (ca drum al spațiului și timpului), legând trecutul (*strămoșii*) prin prezent (*școala, viața, datoria, țara*) cu viitorul (*marea unire, societatea de mâine*).

Constantin NOICA (1909-1987), academician (post-mortem) a fost unul dintre marii filosofi români: *concepte despre istoria filosofiei (Descartes, Leibnitz, Kant)*, tratat remarcabil de ontologie (*Devenirea întru ființă*), a dezvoltat teme din gno-seologie, logică (*Scrieri despre logica lui Hermes*), istoria filosofiei și **teoria științei și culturii** (*Douăzeci și șapte de trepte ale realului, Rostirea filosofică românească, Sentimentul românesc al ființei, Eminescu sau gânduri despre omul deplin al culturii române*). Traducător de elită (*presocratici, Platon, Aristotel, Kant, Descartes etc.*), eseist strălucit (*Șase maladii ale spiritului contemporan, Eseuri de duminică, Jurnal de idei*) a creat ca enciclopedist și a format ca mentor spiritual *Școala de Filosofie* de la Păltiniș (**jud. Sibiu**) în ultimii săi 12 ani de viață.

ACADEMIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Sistemul Academic din România reprezintă **cel mai înalt for de consacrare științifică și culturală a țării** și este structurat piramidal în 3 (trei) niveluri: nivelul **I** – *Academia Română*, nivelul **II** – *Academia Oamenilor de Știință din România/Academy of Romanian Scientists* și nivelul **III** – *Academiile de Ramură* (Tehnică, de Medicină, Agricolă etc.).

ACADEMIA Oamenilor de ȘTIINȚĂ din România – AOȘR (1935):

- **ca for de tradiție al științei românești a înscris în 2015 venerabila vârstă de 80 de ani**, în afirmarea excelenței și progresului, valorii și prestigiului României în civilizația universală;
- **ca for de interes și drept public** în consacrarea științifică – sprijină, dezvoltă, protejează și promovează știința;
- **ca for academic** – reunește personalități reprezentative ale științei la nivel național/internațional și colaborează în plan academic, științific, universitar, cultural și instituțional;
- **ca for național** – restituie științei românești personalitățile și opera lor, prin recuperarea memoriei și excelenței științifice, relevă tradiția inovării, invenției, descoperirii și științei în România, apără patrimoniul științei în cultura națională și universală, construiește și susține cultura identitară națională).

Responsabilitatea istoriei, tradiției și patrimoniului în știința și cultura românească/ identitară și universală/globală este construită continuu și transdisciplinar de AOȘR.

Instituționalizarea respectului, omagiului și prețuirii față de Oamenii țării, de personalitățile, viața și opera celor din Ardeal/Transilvania este multiplu realizată de AOȘR:

- organizarea, activitatea și excelența **Filialelor AOȘR**: Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov;
- alegerea ca **Membri AOȘR**: asociați, corespondenți, titulari, de onoare, onorifici, președinți de secții științifice;
- acordarea **Titlului de Membru de Onoare Post-Mortem** – Vasile GOLDIȘ (1862-1934), Augustin MAIOR (1882-1963), Corneliu COPOSU (1914-1995), Ion RAȚIU (1917-2000);
- decernarea anuală a **Premiilor eponimice** – Andrei ȘAGUNA (pentru științe umanitariste), Constantin NOICA (pentru filosofie, psihologie), Ioan URȘU (pentru fizică),

Hermann OBERTH (pentru științe tehnice), Vasile GHEȚIE (pentru agricultură, silvicultură, medicină veterinară);

- acordarea **Diplomelor de Excelență** și **Aniversare**, **Medalii de Aur** și **Jubiliare**: Universitatea de Vest *Vasile Goldiș* (UVVG) din Arad – *Diplomă de Excelență* și *Medalie de Aur* etc.

UNIVERSITATEA DE VEST „VASILE GOLDIȘ” (UVVG) DIN ARAD

Înființată în anul 1990 – ca transpunere în fapte a crezului profetic din 1910 *Prin noi înșine!* și ca eponim într-o cinstire istorică – patrimonială a patriotului **Aradului** academicianul **Vasile Goldiș** – **Universitatea de Vest Vasile Goldiș din Arad** celebrează, în anul 2015, 25 de ani de la înființare. Sunt 25 de ani de afirmare universitară, științifică, academică și culturală arădeană, transilvană, națională, euro-regională, europeană și internațională. UVVG este membră a Asociației Universităților Europene – EUA, Consorțiului European *Carolus Magnus*, Asociației Universităților Danubiene, Asociației Universităților Transcarpatice (ACRU), Alianța Universităților pentru Democrație (AUDEM), deținând vicepreședinția FEDE – Federația Europeană a Școlilor Superioare, organism participativ al Consiliului Europei. În 2009, UVVG a fost reconfirmată de ARACIS – *Agenția Română de Atestare a Calității în Învățământul Superior*, prin acordarea Calificativului Maxim *Grad de încredere ridicat*.

Orașul Arad devine o citadelă pluridisciplinară a științei și multiculturalismului, a lumii universitare și academice, centrate pe structura, funcția și transdisciplinaritatea UVVG – Arad: Muzeul Memorial *Vasile Goldiș* (în fostul palat al ziarului *Românul*), Centrul de Cercetări de Istorie și Teorie Literară *Ioan Slavici*, Centrul de Cercetare a Literaturii *Argheziene*, Expoziția de artă donată de Doina și Barutu T. Arghezi, Biblioteca Centrală Universitară *Tudor Arghezi*, Grădina Botanică și Complexul Universitar Macea, Institutul de Științe ale Vieții, Centrul de consiliere psihopedagogică PLUSEGO, Incubatorul tehnologic și de afaceri IT, Centrul de sondare a opiniei publice, Centrul de studii iudaice, Centrul româno-brazilian, Centrul cultural italian, Centrul de studii germanice *Friedrich SCHILLER*.

Dimensiunea de educație continuă – formare – informare – publicistică – promovare a științei și culturii în *societatea cunoașterii* și *dezvoltarea durabilă* este afirmată continuu de UVVG-Arad

prin: Zilele Academice Arădene (organizate anual și structurate pe secțiuni/facultăți), Editura UVVG-Arad (*Vasile Goldiș University Press*), Biblioteca Centrală Universitară *Tudor Arghezi*, Reviste științifice acreditate CNCS și incluse în Baze de Date Internaționale (selecție: *Studia Universitatis Vasile Goldiș*, *Studii de Știință și Cultură*, *Fiziologia-Physiology*, *Jurnalul Medical Arădean*, *Studii Juridice* etc.), de sute de cărți, tratate, monografii, atlase și cursuri de specialitate, de Expoziția permanentă a UVVG etc.

Dimensiunea europeană – postulată vizionar de Vasile GOLDIȘ în urmă cu peste jumătate de veac: *Se flutură imaginea statelor unite europene* – este realizată de UVVG-Arad prin: Centrul de informare și integrare europeană; prin inițierea și organizarea din 1999 a Conferințelor euro-regionale DKMT (Danube – Kris – Mures – Tisa Euroregion), inițierea și organizarea din 2009 a Conferințelor euro-regionale UECDA (Unconventional Energies in the Carpathian and Danubian Area); publicarea a numeroase monografii despre anvergura europeană a marilor înaintași:

- Gheorghe Șora și Eugen Gagea, *Vasile Goldiș, despre cultura Română și Europeană*, 260 pp., Ed. Gutenberg Univers, Arad, 2004;
- Vasile Man, *Barutu T. Arghezi, un spirit European*, 121 pp., *Vasile Goldiș University Press*, Arad, 2009 etc.

Astfel, din eternitate, **Vasile Goldiș – ca patron spiritual al UVVG din Arad** – vede realizate cu prisosință crezul și gândirea sa, acțiunea și fundamentele privind școala, conștiința și cultura, acțiunea *prin noi înșine*, dezvoltarea și progresul națiunii române.

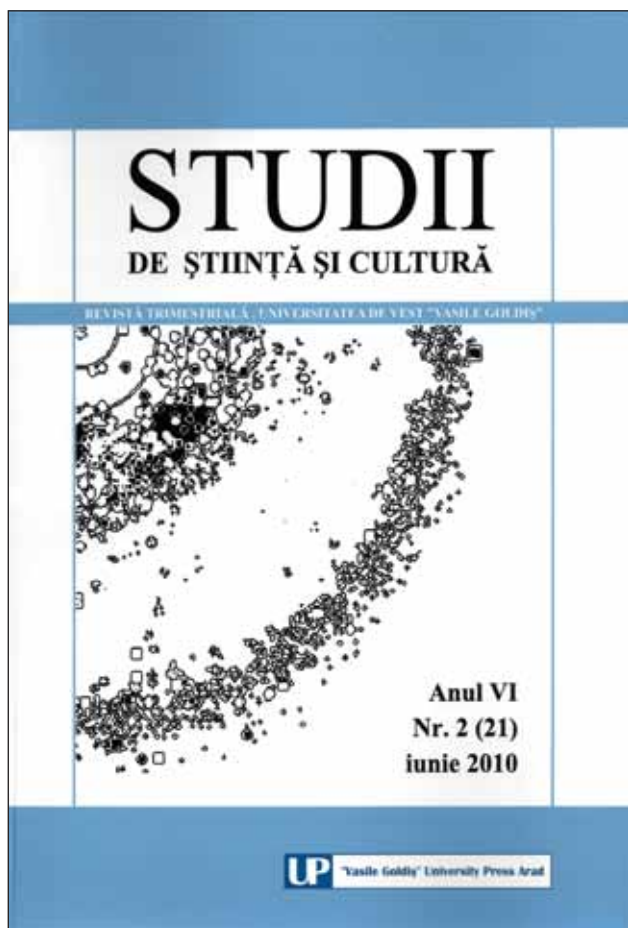
REVISTA UVVG – ARAD: STUDII DE ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Arcul – puntea peste timp în civism, cultură și știință de 1 sfert de mileniu – 250 de ani sunt susținute în spațiu și în trecut de „pilonul” **Școlii Ardelene**, ca educație – patriotism – tradiție – patrimoniu național, iar în geografia prezentului de „coloana” **Universității de Vest Vasile Goldiș din Arad** ca integrare universitară – științifică – academică – culturală în **dimensiunea națională, euro-regională, europeană și internațională**.

Inițiată în anul 2005 – la 15 ani de la înființarea Universității de Vest *Vasile Goldiș* din Arad – **Revista Studii de Știință și Cultură** s-a impus dintr-un început prin profesionalism și valoare, prin periodicitate (4 numere individuale pe an), și prin

continuitate (11 ani, numărul 1/2015 = numărul 40 al revistei).

Comitetul Editorial (Franța, România), Co-Editori europeni (4 țări) și Consiliul științific internațional al Revistei (18 personalități, 7 țări), în complementaritate cu tematica de filologie, filosofie, traductologie, de știință și cultură asigură anvergura europeană a publicației.

Lucrările științifice publicate în limbile: română, engleză, franceză și germană, rezumatele lucrărilor în română, engleză, franceză, difuzarea revistei în formă printată și on-line (p-ISSN, ISSN-L, e-ISSN), schimburile naționale și internaționale cu cca. 100 instituții, biblioteci, reviste de profil, indexarea permanentă în cataloage și baze de date internaționale (din SUA, Germania, Suedia, Polonia și România), citarea lucrărilor publicate în alte reviste și monografii, asigură standardul internațional performanțional și competitivitatea Revistei *Studii de Știință și Cultură* – UVVG-Arad în scientometrie și webometrie.

Revista *Studii de Știință și Cultură* – realizată la standarde internaționale, reprezintă un vector, un model, o referință, **o marcă de excelență a UVVG-Arad**, de promovare națională – internațională și de marketing cultural. Este un mesager al României

– european – global în știință și cultură, în filosofie, filologie și lingvistică, este *un spațiu și timp* difuzat în societatea informațională, civilizația cunoașterii și lumea globală.

Putem exemplifica **exceleța europeană a Revistei UVVG-Arad prin numărul tematic dedicat filosofului englez Francis BACON, baron de Verulam. *Studii de Știință și Cultură***, prin ultimul său număr din 2010, a premers aniversările Francis BACON (1561-1626) ale anului 2011 – comemorarea a 450 de ani de la naștere și a 385 de ani de la moartea sa. Filosoful a realizat un remarcabil progres în știință: adversar al scolasticii, Francis BACON a fundamentat (prin empirism în teoria cunoașterii) metoda inductivă: *Novum Organum*. Este autorul operei filosofice *Noua Atlantidă*.

Numărul revistei este intitulat ***Re-Inventarea Utopiei: știință, politică și religie în modernitatea europeană timpurie și cuprinde 3 părți:***

– Partea I: *Noua Atlantidă – noi interpretări*

- Fundamentele materiale ale utopiei baconiene
- Filosofia istoriei naturale baconiene – un program de cercetare
- Bacon, Noua Atlantidă și întrebuirile utopiei
- Despre statui și lujere de viață – Noua Atlantidă și problema formării convingerilor
- Virtuți și cercetare comună în casa lui Solomon
- Francis Bacon – fundamentele teologice ale filosofiei naturale.

– Partea II: *Sursele Noii Atlantide a lui Francis Bacon*

- Modele de complementaritate – Uraniborg și Casa lui Solomon
- Știință utopică și imperiu – note asupra contextului iberic al proiectului baconian.

– **Partea III: *Continuări ale Casei lui Solomon – proiectele baconiene și începuturile modernității europene***

- Problema esoterismului în știința baconiană
- O descriere a faimosului Regat al Macariei – o nouă interpretare
- Le Père Mersenne – despre rolul unui mentor în secolul al XVII-lea.

Numărul se încheie cu o foarte interesantă și consistentă Rubrică de ***Recenzii cărți***, fiind prezentate și caracterizate următoarele monografii:

- Francis BACON, *Noua Atlantidă*, 169 pp., traducere și studiu introductiv Dana JALOBANU, Ed. Nemira, București, 2007.
- Peter HARRISON, *The Fall of Man and the Foundations of Science*, 300 pp., Cambridge University Press, Cambridge, 2007.

- Stephen GAUKROGER, *The Emergence of a Scientific Culture. Science and the Shaping of Modernity*, 563 pp., Oxford Univ. Press, Oxford, 2006.
- Edward GRANT, *The History of Natural Philosophy from the Ancient World to the Nineteenth Century*, 376 pp., Cambridge University Press, Cambridge, 2007.

Revista **Studii de Știință și Cultură**, UVVG-Arad, reprezintă un adevărat **fond de cultură și un diversificat patrimoniu științific european și universal:**

- istorie, istorie comparată, filosofie, antropologie, psihologie, sociologie, politologie;
- lingvistică, semantică, științele educației – comunicării – comportamentului;
- logică, dialectică, semiotică, stilistică;
- literatură, proză, poezie, teatru, film, dans, balet, sculptură, arhitectură;

- știință și cultură, artă și estetică, religie și spiritualitate;
- învățământ, școală, universitate, academie, traductologie;
- culturalitate, multi-, inter-, trans-culturalitate.

Contemporaneitatea crezului patriotului arădean academician Vasile GOLDIȘ (1862-1934):

în lucrarea sa **Școala cea bună**, publicată cu 90 de ani în urmă, în anul 1925 în *Anuarul Liceului ortodox român „Andrei Șaguna“* din Brașov, afirmă profetic: *Și-mi simțesc sufletul legat de înaintașii mei la catedrele acestei școli. Mă simt și eu modestă verigă în catena dintre trecut și viitor. Închin omagiul meu celor trecuți din viață și îndrăznesc cu sfială să adresez celor de azi rugămintea să înainteze pe calea bătătorită de generațiile dispărute.*

BIBLIOGRAFIE

1. Riga D., Riga S., Ardelean A., Man V., Cultura tradiției și patrimoniului. Ctitorii, toponime și eponime, *Studii de Știință și Cultură* 2010; 4: 96-12
2. Riga D., Riga S., Academia de Științe din România aniversează 80 de ani (1935-2015): partea I, *Medica Academica* 2015; 7(55): 12-15
3. Riga D., Riga S., Academia de Științe din România celebrează 80 de ani (1935-2015): partea II, *Medica Academica* 2015; 7(56): 14-17